

> Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Christelijke Hogeschool Windesheim
College van Bestuur
Postbus 10090
8000 GB ZWOLLE

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

Onze referentie
358703

Uw brief van
10 november 2011

Uw referentie
2011 - 3145

Bijlagen
1

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister/staatssecretaris van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.bezwaarschriftenocw.nl

Datum **11 JAN, 2012**
Betreft Besluit macrodoelmatigheid verplaatsing Master Leraar Godsdienst van Enschede naar Zwolle

Geachte heer Cornelissen,

Op 11 november 2011 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (CDHO) uw voornemen ontvangen om de hbo-opleiding Master Leraar Godsdienst te verplaatsen van Enschede naar Zwolle.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 19 december 2011 haar positieve advies doen toekomen. Dit advies, dat integraal deel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan. Ik heb geconstateerd dat dit advies zorgvuldig tot stand gekomen is en inhoudelijk afdoende is.

Besluit

Gelet op bovengenoemd advies, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) en de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs, heb ik besloten in te stemmen met uw voornemen om de hbo-opleiding Master Leraar Godsdienst te verplaatsen van Enschede naar Zwolle.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 7.17 van de WHW. Voorts is de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 17 juni 2009 leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw voornemen voldoet aan de voorwaarden in artikel 6.1, juncto artikel 4.1, eerste lid onder d en e en artikel 4.2, eerste lid onder b en c van meergenoemde beleidsregel. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het advies van de CDHO.

Croho-procedure

Ingevolge artikel 7.17, vijfde lid van de WHW vervalt dit besluit, indien de mutatie wat betreft de gemeente van vestiging van de opleiding niet binnen zes maanden na dagtekening van dit besluit is geregistreerd in het Centraal register opleidingen hoger onderwijs (Croho).

Een afschrift van deze brief is gezonden aan de CDHO, de NVAO, de Dienst Uitvoering Onderwijs (Groningen), de Inspectie van het Onderwijs en aan de HBO-raad.

Met vriendelijke groet,

de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

drs. R. Minnée

Datum

Onze referentie

358703 Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister/staatssecretaris van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.bezwaarschriftenocw.nl

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Staatssecretaris
drs. H. Zijlstra
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Advies

Geachte heer Zijlstra,

datum
19 december 2011

Op 11 november 2011 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van Christelijke Hogeschool Windesheim om de hbo masteropleiding Leraar Godsdienst te verplaatsen van Enschede naar Zwolle. De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling van de aanvraag benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen.

onderwerp
Verplaatsing
hbo master
Christelijke Hogeschool
Windesheim
van Enschede naar Zwolle

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van Christelijke Hogeschool Windesheim om de hbo masteropleiding Leraar Godsdienst te verplaatsen van Enschede naar Zwolle.

ons kenmerk
2011/031

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 7.17 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 17 juni 2009, verder te noemen de Beleidsregel, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

bijlage
beoordelingskader

Omschrijving van de aanvraag

Op dit moment biedt de Christelijke Hogeschool Windesheim de hbo masteropleiding Leraar Godsdienst aan op een locatie van Saxion in Enschede. De opleiding behoorde tot september 2010 bij de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden (NHL), evenals de bacheloropleiding Godsdienst-Pastoraal Werk en de bacheloropleiding tweedegraads Leraar Godsdienst. De NHL bood deze drie opleidingen al geruime tijd aan op de locatie van Saxion te Enschede. In september 2010 heeft de NHL de drie genoemde opleidingen overgedragen aan Windesheim. De opleidingen Godsdienst-Pastoraal Werk en tweedegraads Leraar Godsdienst werden direct geïncorporeerd in de organisatie van Windesheim en zij werden overgebracht naar de locatie Zwolle. De masteropleiding eerstegraads Leraar Godsdienst bleef in Enschede, maar werd aldaar verzorgd door de staf van Windesheim. Met de voorliggende aanvraag wil Windesheim deze masteropleiding ook naar Zwolle verplaatsen zodat het gehele domein godsdienst en onderwijs op één locatie wordt gevestigd.

Aanvrager doet een goed onderbouwd beroep op de voorwaarden d en e van artikel 4.1, lid 1 en de voorwaarden b en c van artikel 4.2 lid 1 van de Beleidsregel.

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan voorwaarde d en e van artikel 4.1 eerste lid van de Beleidsregel en eveneens aan voorwaarde b en c van artikel 4.2 van de Beleidsregel.

Beoordeling voorwaarde d artikel 4.1 eerste lid Beleidsregel

Windesheim heeft afstemmingsoverleg gevoerd met vier hogescholen die een masteropleiding tot eerstegraads docent Godsdienst aanbieden. Met de Gereformeerde Hogeschool is nader overleg gevoerd omdat deze ook een hbo masteropleiding eerstegraads docent Godsdienst aanbiedt in Zwolle. Uit dit gesprek is gebleken dat de instroompopulatie van beide opleidingen dermate verschillend is dat niet gevreesd wordt voor kannibalisatie op de opleiding van de Gereformeerde Hogeschool. Geen van de hogescholen heeft bezwaar tegen het voornemen van Windesheim.

Aanvrager heeft een enquête uitgevoerd onder huidige studenten van de opleiding om de instroom in kaart te brengen. Uit dit onderzoek blijkt dat de studenten die momenteel in Enschede deze opleiding volgen een sterke voorkeur hebben voor verplaatsing naar Zwolle. Er is door aanvrager geen onderzoek aangeleverd onder scholieren of andere potentiële instromers. De landelijke instroom in deze opleiding is de afgelopen jaren gering, maar stabiel geweest (bron: CRIHO). Er is een klein arbeidsmarktonderzoek in de vorm van een stakeholdersenquête gehouden door aanvrager zelf. Uit dit onderzoek blijkt dat het afnemend beroepenveld in de regio behoefte heeft aan afgestudeerden van deze opleiding. De commissie acht deze beperkte bewijsvoering met betrekking tot de instroom en arbeidsmarkt voldoende vanwege het feit dat het in casu gaat om verplaatsing van een bestaande opleiding.

Beoordeling voorwaarde e artikel 4.1 eerste lid Beleidsregel

De commissie is van oordeel dat de inbedding van de opleiding in de (regionale) kennisinfrastructuur in voldoende mate is verzekerd. In haar overwegingen heeft de commissie betrokken dat de opleiding nog steeds verzorgd zal worden door de staf van Windesheim en dat de opleiding bij verplaatsing beter gebruik kan maken van de bestaande faciliteiten en infrastructuur van Windesheim in Zwolle omdat in deze vestigingsplaats ook de beide andere godsdienstgerelateerde opleidingen zijn ondergebracht. De verplaatsing van deze opleiding van Enschede naar Zwolle leidt tot een betere inbedding in de regionale kennisinfrastructuur en daarmee aan een doelmatiger onderwijsaanbod. Er zijn goede samenwerkingsverbanden met het afnemend beroepenveld aangetoond. De Commissie constateert dat is voldaan aan de vereisten onder voorwaarde e van de Beleidsregel.

Beoordeling voorwaarde b artikel 4.2 eerste lid Beleidsregel

Aanvrager heeft door middel van een stakeholdersenquête aannemelijk gemaakt dat er in de samenleving onvoldoende draagkracht is om deze opleiding te financieren. Door alle geënquêteerden werd aangegeven dat het belang van de opleiding hoog werd geschat, maar dat de middelen ontbraken om in deze opleiding te investeren. De commissie heeft in deze overweging het feit betrokken dat het hier gaat om een reeds bestaande opleiding die verplaatst wordt over een geringe afstand, en waarbij geen sprake is van concurrerend aanbod. Bovendien leidt de verplaatsing ertoe dat de drie godsdienstgerelateerde opleidingen die Windesheim aanbiedt op één plaats geconcentreerd worden, hetgeen de onderlinge kruisbestuiving en de doorlopende leerlijn van tweedegraads naar eerstegraads docentenopleiding ten goede komt.

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

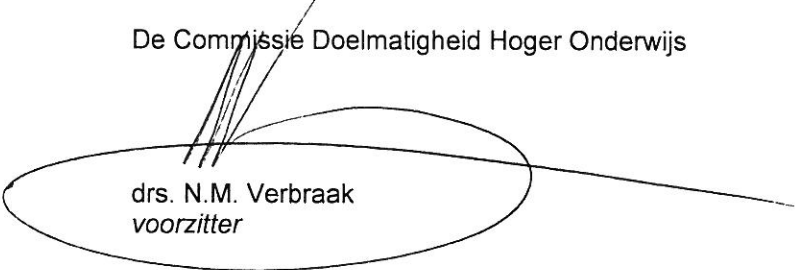
pagina 3 van 4 *Beoordeling voorwaarde c artikel 4.2 eerste lid Beleidsregel*

De commissie is van mening dat aanvrager heeft aangetoond dat er aantoonbare behoefte op de arbeidsmarkt en bij het afnemend beroepenveld bestaat. De commissie heeft in haar overwegingen de enquête betrokken die aanvrager heeft gehouden onder zogenoemde 'stakeholders'. Uit deze enquête blijkt dat het afnemend beroepenveld, met name middelbare scholen in de regio Oost-Nederland, het van groot belang vinden dat er een eerstegraads docentenopleiding Godsdienst in de regio blijft bestaan. Daarnaast heeft de Vereniging van Docenten Levensbeschouwing en Godsdienst (VDLG) de behoefte onderstreept aan een masteropleiding van de eerste graad in godsdienst in de regio Oost-Nederland.

Resumerend is de commissie van oordeel dat aan de voorwaarden in artikel 6.1 eerst lid van de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs 2009 is voldaan.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. N.M. Verbraak
voorzitter

De wettelijke grondslag voor het advies is gelegen artikel 7.17 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 17 juni 2009, verder te noemen: de Beleidsregel, voor de commissie als leidraad gediend.

De verplaatsing van een (deel van een) hbo-master opleiding kan volgens artikel 6.1 eerste lid van de Beleidsregel alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de in artikel 4.1, eerste lid, onder d en e genoemde voorwaarden:

d. de verplaatsing mag op lange termijn niet leiden tot substantieel nadelige effecten voor de benutting van de bestaande capaciteit en infrastructuur op het betreffende onderwijs- en onderzoeksterrein en

e. de inbedding van de opleiding in de (regionale) kennisinfrastructuur moet in voldoende mate zijn verzekerd.

Daarnaast moet het voornemen eveneens voldoen aan de in artikel 4.2, eerste lid, onder b en c genoemde voorwaarden:

b. voor de opleiding bestaat aantoonbaar geen of onvoldoende bereidheid in de samenleving om daarin te investeren en wordt zonder overheidsfinanciering niet aangeboden, of er wordt zonder overheidsfinanciering onvoldoende gebruik van gemaakt en

c. de behoefte op de arbeidsmarkt en de behoefte van het afnemend beroepenveld zijn objectief vaststelbaar en aannemelijk gemaakt.